

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2016. január

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az üzleti szféra összesített várakozásának indikátora rendkívül erősen nyitotta a 2016. évet. A jelentős javulást egyedül az építőipari indikátor csökkenése mérsékelte valamelyest. A szolgáltató szektor indexe a historikus csúcstól közelíti: a foglalkoztatási és a keresleti kilátások is kedvezőek. A kiskereskedelmi indikátor javulását az ágazat megkérdezettek által várt élénkülése vezérelte. Az ipar kilátásai újra javultak, köszönhetően az erősödő termelésre vonatkozó várakozásoknak. A fogyasztói bizalmi index 22 hónapja nem látott csúcspontra ugrott, amit a kedvező pénzügyi és munkaerőpiaci tendenciák magyaráznak. Az árvárakozások mind a lakosság, mind az üzleti szféra esetében a mérsékelt inflációs környezet fennmaradását vetítik előre.

Üzleti szféra várakozásainak alakulása

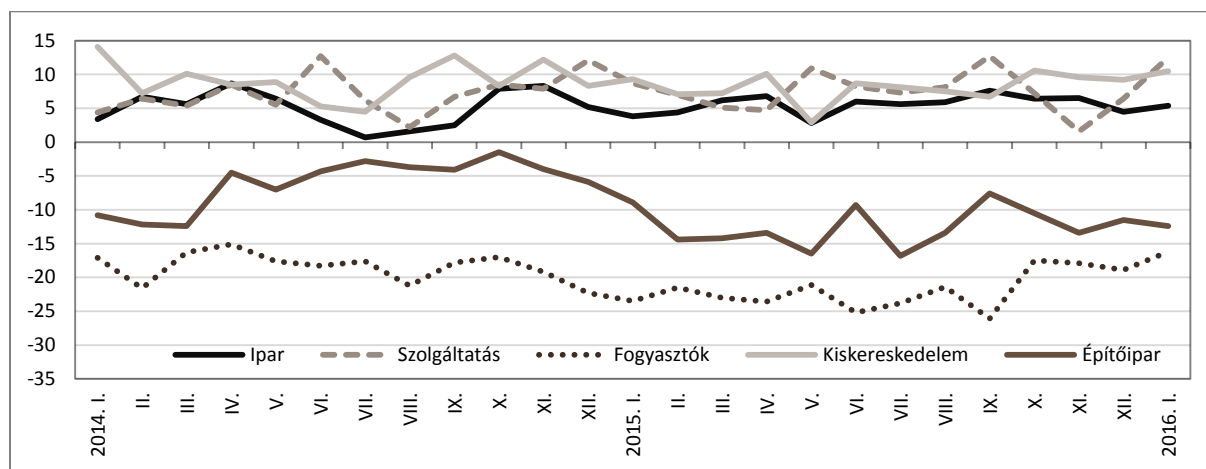
Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2016 januárjában a havi összevetés alapján 0,9 bázisponttal emelkedett, így 5,4 bázisponton zárt. Éves összevetésben közepes mértékű emelkedést mutatnak az adatok. Az ipari bizalmi mutató részindexei közül januárban öt esetben javulás, míg kettőnél gyengülés figyelhető meg. A lanyhább külső kereslet miatt az exportmegrendelések megítélési szintjének emelkedése kisebb mértékű volt a teljes állományra vonatkozó indikátor szintjének növekedésénél. A hazai megrendelések felfutását az ipari rendelésállományra vonatkozó adatok is alátámasztják. Az előző negyedév termelését érintően a teljesítmény megítélése enyhén javult. A következő időszakra vonatkozóan viszont jelentősen erősödtek a termelési várakozások. Emellett az ipari szereplők az értékesítési árak csökkenésére számítanak a következő hónapokban. Továbbá jelentős mértékben visszaestek a következő negyedév foglalkoztatási várakozásai.

Bár decemberben három hónap után megállt az **építőipar** bizalmi indexének csökkenése, ez nem jelentett trendfordulót: januárra ismét mérséklődött az indikátor értéke. A mutató -12,4 pontra süllyedése főként a rendelésállomány korábbinál kedvezőtlenebb megítélésének következménye, de a szektor borúsabbá váló árvárakozásai is az index csökkenése irányába mutattak. Januárban az építőipari vállalkozások megítélése szerint kibocsátásukat leginkább az elégtelen kereslet fogta vissza, ami jelentősen kedvezőtlen irányba mozdult a mutató decemberi, historikus mélypontjához viszonyítva is. A szektor teljesítményének bővülését az elégtelen kereslet mellett főként a szigorú pénzügyi feltételek és a képzett munkaerő hiánya gátolja, míg az építőipari vállalkozások megítélése szerint a kedvezőtlen időjárás három éve nem látott mértékben akadályozza a kibocsátást. A lakásáfa csökkentése és a CSOK bevezetése még nem érezteti hatását az ágazati várakozásokban.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe januárban 10,5 bázisponton állt. Legutóbbi anyagunkban a válaszok inkoherenciájára hívtuk fel a figyelmet. Az idei évben bevezetett intézkedések keresletélénkítő hatással járnak, ezzel egybehangzóan a megkérdezettek üzleti tevékenységük élénkülését várták mégis a többi dimenzióban pesszimistán látták a jövőt. Ezzel szemben a januári értékek kiemelkedően magasak, úgy a múlt hónaphoz, mint az elmúlt év azonos időszakához viszonyítva. Két dolgot érdemes kiemelni. Az egyik az elmúlt három hónap üzleti tevékenységének értékelése, eszerint december–januárban a vártnál többet költöttek az emberek. A másik fontos tényező a készletállomány megítélése, a válaszadók az állománynagyságukat a szükségesnél magasabb szintűként jellemezték. Szemléletváltáson mehetek keresztül a válaszadók, és a keresletélénkülésre felkészülve már előre megnövelhetnék készleteiket.

A **szolgáltató szektor** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe a 2016-os év első hónapjában 12,5 bázispontra nőtt. Ez kiemelkedőnek számít, tekintve, hogy a 2002 óta készített mutató ez ideig mindössze három alkalommal ért el legalább ekkora értéket. Mindez annak köszönhető, hogy mind a keresletre, mind pedig a foglalkoztatással kapcsolatos várakozásokra vonatkozó részindikátor historikus csúcsot ért el. Ez annak is betudható, hogy az elmúlt hónapokban az üzleti környezet, a foglalkoztatás és a kereslet is javult, illetve, hogy ez összhangban volt korábbi várakozásaikkal, növelve ezzel optimizmusukat. Így a gazdasági szereplők szerint a szolgáltató szektorban rendkívül kedvező folyamatok mennek végbe, amit egyedül az árnyal, hogy a megkérdezettek többsége újra az árak csökkenésére számít. Ez azonban ez esetben nem a kedvezőtlen keresleti viszonyokra, hanem inkább az élesedő árversenyre vezethető vissza, ami inkább az ágazat fejlődésének irányába hathat.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A **fogyasztói várakozások** egészét kifejező, szezonálisan kiigazított bizalmi index rendkívül kedvező értéken nyitotta a 2016. évet. Folytatva a pozitív trendet, mind havi, mind éves összevetésben javult az indikátor (rendre 2,7 és 7,3 bázisponttal), amely így jelenleg 22 havi csúcsponthoz, -16,2-es értékre tartozik. A kompozit indikátor javulása mögé tekintve az egyes részindikátorok szinte kivétel nélkül kedvező irányú változásról számolnak be. A legmarkánsabb eltérést a lakosság pénzügyi helyzetére vonatkozó megítélése mutatja, amely pozitív tartományba emelkedett, vagyis több az optimista, mint a pesszimista háztartás. Ezzel legutoljára 2014 tavaszán volt példa, vagyis az elmúlt közel két év kedvező gazdasági folyamatait a háztartások saját maguk is tapasztalják. Az ország egyéves gazdasági kilátásait is kedvezőbben ítélik meg a fogyasztók, miközben jelentősen csökkent azok aránya is a lakosságon belül, akik a munkanélküliség emelkedésére számítanak. Mindez összhangban van azzal, hogy 2015-ben rendkívül jó évet zárt a hazai munkaerőpiac, közel 1 százalékponttal csökkent az állástalanok aránya 2014-hez képest. Ezzel lehet kapcsolatban az is, hogy januárban jelentősen emelkedett azok aránya, akik úgy vélik, hogy a következő egy évben képesek lesznek megtakarítani. Ehhez nagyban hozzájárulhat a továbbra is dinamikusan emelkedő reálbér. A tartósan nyomott inflációs környezet tovább mérsékelte a lakosság inflációs várakozásait: historikus mélypontra süllyedt azok aránya, akik gyorsan erősödő inflációra számítanak. Ezzel párhuzamosan tovább nőtt azon háztartások súlya, akik kedvezően ítélik meg saját anyagi helyzetüket, a mutató értéke 2006 után járt ilyen magasságban utoljára.